

Tömpe és Kiss Betéti Társaság
8200 Veszprém, Jutasi u. 91. fsz. 3.
Tel: 88/401-140
Fax: 88/799-063
E-mail: tompeestarsa@tompeestarsa.hu

Összefoglaló jelentés

Borzavár Község Önkormányzata 2016. évi belső ellenőrzéséről

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet 49.§ (1) bekezdése szerint a belső ellenőrzési vezető kötelezettségeként írja elő az éves összefoglaló jelentés elkészítését.

Kötelezettségünknek eleget téve az alábbiakban részletezzük az Önkormányzat 2016. évi belső ellenőrzésének teljesítését.

Az éves összefoglaló jelentés az évközi egyedi jelentéseken túl, egy összefogott, lényegre törő tájékoztatást ad a Hivatal részére, és kiemelten a felügyeleti szerv részére.

Az ellenőrzési jelentésekből nyerhető információk jelentős mértékben támogatják a Nemzetgazdasági Minisztérium az államháztartás belső pénzügyi ellenőrzési rendszer vonatkozásában végzett központi koordinációs és harmonizációs tevékenységét.

A 2016. évi belső ellenőrzési terv kockázatelemzésen alapult, mely kockázatelemzés a kockázati elemek gazdasági személyi hatásuk nagyságrendi súlyozásából kialakult mátrix formában valósult meg.

A 2016. évi belső ellenőrzési tervben rögzítetteknek megfelelően társaságunk a vállalt feladatokat maradéktalanul elvégezte, az éves ellenőrzési tervtől nem tértünk el, a lefolytatott ellenőrzések összhangban voltak az ellenőrzési tervvel. Olyan rendkívüli esemény nem történt 2016. gazdasági év során, amely a tervben változást okozott volna, illetve a megbízó sem kért rendkívüli ellenőrzést az elfogadott terven felül, a tartalék időkeret terhére.

2016. év során olyan súlyos szabálytalanságot, hiányosságot nem állapítottunk meg az ellenőrzések révén, mely büntető, szabálysértési, fegyelmi, vagy kártérítési felelősségre vonási eljárás kezdeményezését tette volna szükségessé.

Megállapításainkat a pénzügyi vezetővel, illetve jegyzővel megbeszéltük, személyesen megvitattuk a hibák elhárításának lehetőségeit, azok jövőbeni megelőzésére teendő intézkedéseket.

Az ellenőrzéseket helyszíni vizsgálat során hajtottuk végre, amelyről az elkészített jelentést megküldtük az Önkormányzat részére véleményezésre.

Mind a 2016. évi belső ellenőrzési terv javaslatunk, mind az ellenőrzési jelentéseink elkészítésekor maximálisan törekedtünk a vonatkozó jogszabályok által előírt formai és tartalmi követelményeknek való megfelelésre, a szabályszerűség betartására.

Munkánkat jelentős mértékben segítette az Önkormányzat gazdasági szervezete, és annak vezetője.

Egyben felhívjuk a figyelmet a Bkt. 45.§-ában foglaltakra, mely szerint az egyes témákra vonatkozó ellenőrzések megállapításaira, a lezárt ellenőrzési jelentés kézhezvételétől számított 8 munkanapon belül intézkedési tervet kell készíteni, és megküldeni a költségvetési szerv vezetője, és a belső ellenőrzési vezető részére. Indokolt esetben a belső ellenőrzési vezető javaslatára a költségvetési szerv vezetője ennél hosszabb, legfeljebb 30 munkanapos határidőt is megállapíthat.

Az ellenőrzött szervezeti egység vezetője az intézkedési tervben meghatározott egyes feladatok végrehajtásáról az intézkedési tervben meghatározott legutolsó határidő lejártát követő 8 napon belül írásban beszámol a költségvetési szerv vezetője részére, és ezen beszámolót egyúttal tájékoztatásul megküldi a belső ellenőrzési vezető részére is.

Amennyiben az intézkedési tervekre vonatkozó fenti előírások nem valósultak meg maradéktalanul, úgy kérjük azokat haladéktalanul pótolni.

A belső kontrollrendszer működésének értékelése az ellenőrzési tapasztalatok alapján:

A belső kontrollrendszer 5 elemének értékelése:

A belső kontrollrendszer tartalmazza mindazon elveket, eljárásokat és belső szabályzatokat, melyek biztosítják, hogy valamennyi tevékenység szabályszerű, gazdaságos, eredményes legyen. Az eszközökkel és forrásokkal való gazdálkodásban ne kerüljön sor pazarlásra, visszaélésre, megfelelő, pontos és naprakész információk álljanak rendelkezésre a működéssel kapcsolatosan.

A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy megvalósuljanak a következő célok:

- a működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtás végre,
- az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék, és
- megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használatától.

A belső kontrollrendszer létrehozásáért, működtetéséért és fejlesztéséért a költségvetési szerv vezetője felelős az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók figyelembevételével.

1. Kontrollkörnyezet

2014. évtől gyökeres változáson esett át az egész önkormányzati számvitel. A 2014-es váltás mind elméleti, mind gyakorlati síkon nagy feladatot jelentett az önkormányzatnak. A 2014-es változások eredményeképpen kialakított belső szabályzat-rendszer 2015. évben is megfelelően biztosítja a világos szervezeti struktúrát, egyértelműek a felelősségi, hatásköri viszonyok és feladatok, a humán erőforrás-kezelés.

Az önkormányzati etikai elvárások nincsenek külön kódexben rögzítve, a munkatársak a közszolgálati dolgozókra vonatkozó általános etikai normáknak kötelesek eleget tenni.

A hivatalban és az önkormányzat intézményeiben végzett működési folyamatok szabályozottak, az ellenőrzési nyomvonalak aktualizálását folyamatosan szem előtt kell tartani. A gyakorlatban már több példa van rá, és a belső ellenőrzés is javasolja egy Belső

Kontroll Kézikönyv kidolgozását, mely kiterjeszthető az intézményekre is, úgy, hogy az intézményvezetők a helyi sajátosságaiknak megfelelően elkészítik a rájuk vonatkozó részt a Kontroll Kézikönyvben. Ennek megvalósításával dokumentáltan is helyükre kerülnek a megfelelő ellenőrzési pontok a különböző tevékenységekben.

A folyamat jellegének megfelelő kontrollpontok a munkafolyamatokba beépítettek, a kontrollok alkalmasak a hibák kiszűrésére. A kiszűrt hibák korrigálása minden esetben megtörténik vagy az észlelés (elkövetés) szintjén azonnal, vagy a belső ellenőrzés megállapításainak és javaslatainak figyelembe vételével utólagosan.

2. Kockázatkezelési rendszer

Az éves belső ellenőrzési tervbe a kockázati tényezők modelljének a belső ellenőrzési vezető (figyelembe véve az önkormányzat felől támasztott javaslatokat, igényeket, és a jogszabályi előírásokat) által történt súlyozás alapján, prioritás szerint kerültek a vizsgálatok területei.

A vizsgálatok kiválasztásánál a kockázatokon túl mindig szempont az is, hogy azok minél nagyobb területet lefedjenek a gazdálkodásból.

A kockázatkezelési rendszer működtetése során fel kell mérni a tevékenységekben és a működésben, gazdálkodásban rejlő kockázatokat meg kell határozni a szükséges intézkedéseket a kockázatok kezelésére.

A kockázatkezelés, mint módszer a vezetés gyakorlati eszköze, a tervezés és döntéshozatal, a végrehajtás alapvető része. A vezetőknek külön figyelmet kell fordítani arra, hogy a kockázatkezelést minden folyamatba beépítsék, és a szervezet minden tagja megértse a kockázatkezelés értékét.

3. Kontrolltevékenységek

A költségvetési szerv vezetője köteles a szervezeten belül kontrolltevékenységeket kialakítani, melyek biztosítják a kockázatok kezelését, hozzájárulnak a szervezet céljainak eléréséhez.

A kontrolltevékenység részeként minden tevékenységre vonatkozóan biztosítani kell a folyamatba épített, előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzést (FEUVE), különösen az alábbiak vonatkozásában:

- a pénzügyi döntések dokumentumainak elkészítése (ideértve a költségvetési tervezés, a kötelezettségvállalások, a szerződések, a kifizetések, a támogatásokkal való elszámolás, a szabálytalanság miatti visszafizetések dokumentumait is),
- a pénzügyi kihatású döntések célszerűségi, gazdaságossági, hatékonysági és eredményességi szempontú megalapozottsága,
- a költségvetési gazdálkodás során az előzetes és utólagos pénzügyi ellenőrzés, a pénzügyi döntések szabályszerűségi szempontból történő jóváhagyása, illetve ellenjegyzése,
- a gazdasági események elszámolása (a hatályos jogszabályoknak megfelelő könyvvizetés és beszámolás) kontrollja.

Fentiekén túl csak a rendszeresen aktualizált kötelezettségvállalás rendjéről szóló szabályzat biztosítja, hogy jogosulatlan kifizetések, visszaélések ne történjenek, így ennek a szabályzatnak a naprakészsége is kulcsfeladata a kontrolltevékenységnek.

Az önkormányzatnak el kell készíteni a FEVUE szabályzatát, mely nélkülözhetetlen a kontrolltevékenység maradéktalan szabályozottságához.

4. Információs és kommunikációs rendszer

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről, és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (12.31) kormányrendelet 9. §-a tartalmazza az idevágó előírásokat:

- A költségvetési szerv vezetője köteles olyan rendszereket kialakítani és működtetni, melyek biztosítják, hogy a megfelelő információk a megfelelő időben eljuttatásuk az illetékes szervezethez, szervezeti egységhez, illetve személyhez.
- Az információs rendszerek keretében a beszámolási rendszereket úgy kell működtetni, hogy azok hatékonyak, megbízhatóak és pontosak legyenek, a beszámolási szintek, határidők és módok világosan meg legyenek határozva.

Az önkormányzatnál jól működő belső kommunikációs eszköznek bizonyul, a személyes kapcsolattartáson túl az elektronikus levelezés, és egyre inkább előtérbe kerül nemcsak tájékoztatás, hanem feladatkiosztás és egyéb szervezési feladatok eszközeként is.

A külső kommunikáció legfőbb eszköze az Önkormányzat hivatalos honlapja.

Kijelöltek a felelősök a szakterületeket illetően a hivatali honlap folyamatos, aktuális és pontos információkkal való ellátásáért. A honlap frissítése rendszeresen és folyamatosan történik, általa a lakosság sok hasznos, a közéletet érintő információhoz juthat, és a helyi ügyeik intézéséhez is megfelelő tájékoztatást kapnak.

5. Nyomon követési rendszer (monitoring)

A 370/2011 kormányrendelet az alábbi előírást tartalmazza:

- A költségvetési szerv vezetője köteles kialakítani a szervezet tevékenységének, a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszert, mely az operatív tevékenységek keretében megvalósuló folyamatos és eseti nyomon követésből, valamint az operatív tevékenységektől függetlenül működő belső ellenőrzésből áll.

A monitoring a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszer, amely folyamatos és eseti nyomon követésből, valamint az operatív tevékenységtől független belső ellenőrzésből áll

Az operatív tevékenység keretében a folyamatos nyomon követés a vezetői ellenőrzés által valósul meg, mely elsődlegesen szolgálja azt a célt, hogy a napi teendők jogszerűek, szakszerűek, eredményesek legyenek. A vezetői ellenőrzés eszközei többnyire a kiadmányozás, a szignálás, jóváhagyás, engedélyezés, számonkérés, melyek a napi munka során megfelelően működnek.

Ezen felül az operatív monitoring tevékenység rendszeres vezetői értekezleteken történő beszámolóval is megvalósul.

Az utólagos monitoring tevékenység a megbízási szerződéssel foglalkoztatott külső szakértő által végzett belső ellenőrzések keretén belül valósult meg.

A kialakított monitoring rendszer alapvető megfelelőségének köszönhetően bűncselekmény, súlyos szabálysértés megindítására okot adó cselekményt, mulasztást, hiányosságot az ellenőrzések nem tártak fel.

A belső ellenőrzési tervben foglaltak szerint az alábbi témák kerültek átvizsgálásra:

- 1.) A 2015. évi közfoglalkoztatás szabályszerűségének vizsgálata
- 2.) A 2015. évi költségvetési beszámoló és zárszámadás; a gazdálkodás szabályszerűsége; a bizonylati rend és bizonylati fegyelem ellenőrzése
- 3.) Az államháztartáson kívüli, vagy államháztartáson belüli szervezetnek, személynek vagyonkezelésbe, bérbe adott eszközök számviteli nyilvántartásának ellenőrzése

A 2015. évi közfoglalkoztatás szabályszerűsége vizsgálatának ellenőrzéséről:

- Borzavár Község Önkormányzata vonatkozásában a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010.(XII.31.) Kormányrendelet alapján nyújtottak be kérelmeket egyes közfoglalkoztatási programokra.
- Kérelmeket igényfelmérés alapján készítették el – elvégzendő feladatok és rendelkezésre álló munkaerő.
- Hatósági szerződéseknek megfelelően végezték az engedélyezett program munkafadatait.
- Foglalkoztatottakkal munkaszerződést kötöttek, munkaköri leírásokat készítették, jelenléti íveket vezették, igazolt munkavédelmi oktatást szerveztek.
- Az engedélyezett támogatásokat szabályszerűen használták fel, megfelelően nyilvántartották; azokat határidőben elszámolták.
A kapott támogatásokat elkülönített alszámlán kezelték.
Az elszámolásokról az alapbizonylatokat szabályszerűen kezelték.

Javaslat a Polgármester és a Jegyző részére:

- Javasoljuk a nyilvántartásokat támogatási szerződésenként együttesen kezelni, azok iratai egy dokumentációba kerüljenek
  - kérelem
  - hatósági szerződés
  - elszámolás
  - alapbizonylatok (bérjegyzék, személyi adatok, szerződések, egyéb dokumentumok)

A 2015. évi költségvetési beszámoló és zárszámadás; a gazdálkodás szabályszerűsége; bizonylati rend és bizonylati fegyelem ellenőrzéséről:

- Borzavár Község Önkormányzata 2015. évi költségvetési beszámolójának és zárszámadási rendeletének megbízhatósági ellenőrzését az Áht-ban és Bkr-ben foglaltaknak megfelelő módon végeztük.
- A vizsgálat kiterjedt a főbb pénzügyi, számviteli, gazdálkodási folyamatokra; a mérleg leltárral történő alátámasztására, a főkönyv és az analitika egyezőségére, az analitikák folyamatos vezetésére; valamint a gazdálkodási kontrollok kialakítására és annak működésére.
- Az Önkormányzat vonatkozásában a gazdálkodásra vonatkozó szabályzatokat 2015. január 01-i hatállyal készítették el; azok tartalmukban megfelelnek a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak.
- A banki és pénztári pénzkezelés során szabályos tartalmú utalványt állítottak ki, amelyhez a szükséges alapbizonylatokat mellékeltek; az utalványokon feltüntették a kötelezettségvállalás nyilvántartásba vételi sorszámokat; a gazdálkodási jogkör gyakorlása az utalványokon hiánytalanul megtörtént.
A teljesítések minden esetben igazolásra kerültek az alapbizonylatokon.
Az Áht-ban foglaltak alapján a nagyértékű kifizetésekhez előzetesen megtörténtek az írásbeli kötelezettségvállalások.
A folyamatba épített és vezetői ellenőrzés megfelelő volt; a gazdálkodásból eredő kockázatok minimálisak.
- A zárszámadási rendelettervezetet határidőben terjesztették a Képviselő-testület elé, mellékeltek a kötelezően előírt kimutatásokat, mérlegeket.
A zárszámadás és a költségvetési beszámoló egyezőségét biztosították.
- Az analitikákat megfelelően kialakították, azokat folyamatosan vezették, a fordulónapra lezárásra kerültek; az egyeztetéseket elvégezték a főkönyvi nyilvántartással.
A mérleg sorait az Sztv. és az Áhsz. előírásai alapján szabályosan készített leltárakkal támasztották alá.
- Az Önkormányzat vagyonáról, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről a költségvetési beszámoló összességében megbízható, valós képet nyújt.
- Az előző gazdálkodási évre vonatkozó megállapítások rendezése 2015. év folyamán megtörtént (víziközmű vagyon átháramoltatásának, vagyonkezelésbe adásának korrekciója; amortizáció elszámolás rendezése, fejlesztési források egyenlegének elszámolása, eühatárolások).

Az államháztartáson kívüli, vagy államháztartáson belüli szervezetnek, személynek vagyonkezelésbe, bérbe adott eszközök számviteli nyilvántartásának ellenőrzéséről:

- Borzavár Község Önkormányzatánál a Bakonykarszt Zrt. átháramoltatott víziközmű vagyon allományba vetelet csak 2014. évben vegeztek el, azt nem teljesen szabályszerűen könyvelték; ingyenes átvételt rendkívüli bevételekkel szemben számolták el – és nem a 4129. számlával.

- Hasonlóan az értékcsökkenést is szabálytalanul vették figyelembe, azt a költségek között számolták el, és nem a nemzeti vagyon egyéb változásai számlán.
- 2015. évben elvégezték az elszámolási korrekciókat, és megtörtént a 2013. január 01-e előtti fejlesztési források és felhasználások egyenlegének állományba vétele.
- Bakonykarszt Zrt. adatszolgáltatása alapján számlázták a vagyonezelési díjakat, amelyek átutalásra kerültek az Önkormányzat számlájára, amit a továbbiakban elkülönített számlán kezeltek.
- A díjban megtérült és költségként elszámolt amortizáció különbözete (2013. január 01-ét követően) elengedésre került az Önkormányzat részéről, az üzemeltetési szerződés kiegészítés alapján, de nem született róla testületi határozat.

Javaslat a Polgármester és a Jegyző részére:

- Javasoljuk a díjban megtérült és költségként elszámolt amortizáció különbözetének elengedéséről képviselő-testületi határozatban is dönteni.
- Javasoljuk az Önkormányzat és a Bakonykarszt Zrt. közötti megállapodást módosítani, hogy a tárgyévi állománynövekedés, csökkenés, elszámolt értékcsökkenés összegét a tárgyévet követő év február 15-ig közöljék – mivel így lehet a vagyont megfelelő módon leltárral alátámasztani, és az egyezőséget biztosítani Önkormányzat és a Vagyonkezelő között.

Az ellenőrzések személyi és tárgyi feltételei; a tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők:

A 2016. évi belső ellenőrzés megvalósítása során mind a személyi, mind a szakmai, mind az informatikai feltételek a jogszabályok által előírtakat meghaladóan rendelkezésre álltak. A belső ellenőrzési tevékenységet akadályozó tényező 2016. év során nem volt. Az ellenőrzések rendre az érintettekkel előre egyeztetett időpontban kerültek lefolytatásra.

A belső ellenőrzést végző belső ellenőrzési vezető költségvetési minősítéssel rendelkező okleveles könyvvizsgáló, a Könyvvizsgálói Kamara kreditrendszerre épülő oktatásain túl részt vett a belső ellenőrzéssel kapcsolatos szakmai előadásokon. A Könyvvizsgálói Kamara Költségvetési Tagozata által szervezett konzultációk és előadások nagyban segítik a belső ellenőri munka színvonalának emelését.

Mind a belső ellenőrzési vezető, mind a belső ellenőrök rendelkeznek a 18/2009.(X.6.) PM rendelet szabályainak megfelelő regisztrációval; illetve az ABPE továbbképzés I – II. vizsgával. Farkas Emília Györgyi és Kiss Mária 2016. 11. 07-én kapta meg a Tanúsítványt a kötelező 2 évenkénti továbbképzés sikeres vizsgájáról az Államháztartási számvitel témakörben. Ezen túl az éves változások folyamatos nyomon követésével, konzultációkkal tartják naprakészen szakmai felkészültségüket.

Modern számítástechnikai háttér segíti a belső ellenőrzés munkáját, naprakész programmal, on-line adattovábbítással, folyamatos aktualizálással.

Tervezett jövőbeni ellenőrzések, kockázatelemzés indoklása, rövid- és hosszú távú tervek megvalósulása:

Több éves ellenőrzésünk alapján következtetésként egyértelműen levonható, hogy a pénzügyi – számviteli feladatellátás javult az Önkormányzatnál, amellet, hogy az érintettek leterheltsége magas, s a folyamatos jogszabályváltozás tovább nehezíti a munkát.

A 2016. évi belső ellenőrzési terv maradéktalanul teljesült, a belső ellenőrzés szakaszai lezárultak.

A 2014. évi költségvetési számviteli változást éppen megtanulták, az új könyvviteli szoftver alkalmazását begyakorolták, 2017. évtől az 5 000 fő alatti települések önkormányzatainál bevezetésre kerül egy még újabb számviteli szoftver. 2016. év utolsó negyedében megkezdődtek az oktatások, de nem fejeződtek be az év végére.

A kockázat elemzésnél ezen tényt figyelembe véve határoztuk meg a jövőbeni ellenőrzés feladatait. A 2017. évi ellenőrzéseknél az üvegzséb törvényből eredő feladatok végrehajtását a pénzkezelés és pénzgazdálkodás ellenőrzését tartottuk elsődlegesnek.

A folyamatos teljesítés – időszakos elszámolási ügyletek –szabályozásában bekövetkezett változás alkalmazásának ellenőrzésével az elszámolás és adózás helyességét vizsgáljuk.

Jelentős kockázati tényező a megállapításokra való reagálás – intézkedési terv – émaradása, ez is vizsgálatunk céljai közt szerepel.

A tanácsadói tevékenység

Az éves ellenőrzési terv végrehajtása során az ellenőrzésekkel egyidejűleg folyamatosan erősítettük a tanácsadói tevékenységünket. A FEUVE rendszer hatékony működtetése nagymértékben függ attól, hogy a folyamatosan változó jogszabályi környezet hatásait időben felismerik, beépítik a rendszerbe.

Ezen ismeretanyag naprakész feldolgozásában tanácsadással nyújtunk segítséget.

Amíg a belső ellenőri tevékenység a múltra vonatkozóan tesz megállapításokat, addig a tanácsadói tevékenység a jelen és a jövő problémáira próbál megoldási javaslatot tenni, az önkormányzat sajátosságait szem előtt tartva.

2017. évben a korábbi évekhez hasonlóan, a költségvetés nem biztosít normatív támogatást a kötelezőként megmaradó belső ellenőrzési feladatra, annak megvalósítása így továbbra is többletforrást igényel az önkormányzatnál.

Úgy véljük, azon túl, hogy előírt feladat, a folyamatba épített, és vezetői ellenőrzés mellett a gazdálkodás kontrollrendszerének egyik alappillére a folyamatos belső ellenőrzés, mely a szabályozottság, a számvitel területén komoly fejlődést ért el általában is az Önkormányzatoknál. A számviteli szabályok változásával a folyamatba épített és vezetői ellenőrzés segítése újból hangsúlyossá válik, segítve ezzel a kontrollrendszer teljes körű szabályozottságának elérését.

Reméljük, az eddig végzett munkánk alapján a jövőbeni belső ellenőrzéseknél is számíthatunk a sikeres együttműködésben.

Veszprém, 2017. február 27.

Tisztelettel:

Kiss Mária
belső ellenőrzési vezető

